

หัวข้อวิจัย	แผนการพัฒนาให้เป็นอุทยานแห่งชาติที่ยั่งยืนโดยการสร้างคุณค่าตราแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ: กรณีศึกษาอุทยานแห่งชาติแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี ประเทศไทย
ผู้ดำเนินการวิจัย	รองศาสตราจารย์ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ ดร.จิรัฐ ชวนชม ดร.พิมพ์มาดา วิชาศิลป์ อาจารย์รัตนา แสงจันทร์
ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ สุพาดา สิริกุตตา
หน่วยงาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
ปี พ.ศ.	2556

แผนงานวิจัยนี้ประกอบด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (Depth interview) และ/หรือการสัมภาษณ์กลุ่มเฉพาะ (Focus group) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย 40 คน ร่วมกับการสังเกต (Observation) และการวิจัยเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลกับนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 419 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่าง ดังนี้ (1) การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) (2) การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นแบบไม่เป็นสัดส่วน (Disproportionate Stratified Sampling) (3) การสุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling) ส่วนแผนงานวิจัยเกิดจากการบูรณาการร่วมกัน

แผนการพัฒนาให้เป็นอุทยานแห่งชาติที่ยั่งยืนโดยการสร้างคุณค่าตราแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ที่สำคัญมีดังนี้

1. วิสัยทัศน์ (Vision) “อุทยานฯ อันทรงคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่มีความยั่งยืนเพื่อการเรียนรู้ทางธรรมชาติจากขีดความสามารถในการบริหารจัดการของอุทยานฯร่วมกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย”

2. ภารกิจ (Mission) ประกอบด้วย (1) แนวทาง/กิจกรรมการพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การเป็นอุทยานแห่งชาติที่ยั่งยืน (2) แนวทาง/กิจกรรมการสร้างคุณค่าตราแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติ (3) กำหนดกลยุทธ์และสร้างการพัฒนาให้เป็นอุทยานแห่งชาติที่ยั่งยืนโดยการสร้างคุณค่าตราแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

3. เป้าหมาย (Goal)/วัตถุประสงค์ (Objectives) ดังนี้ (1) เพื่อพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศสู่การเป็นอุทยานแห่งชาติที่ยั่งยืน (2) เพื่อสร้างคุณค่าตราแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติ

4. กลยุทธ์การพัฒนาขีดความสามารถในการบริหารจัดการ มีดังนี้

4.1 การพัฒนาเชิงอนุรักษ์อุทยานแห่งชาติแก่งกระจานให้มีความหลากหลายทางชีวภาพทั้งด้านป่าไม้และสัตว์ป่า ดังนี้ (1) อุทยานฯ ดำเนินงานด้านการดูแลรักษาและปลูกเสริมเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม (2) ปรามปรามการล่าสัตว์ป่า (3) ป้องกันไฟป่า

4.2 ด้านการบริหารจัดการอุทยานให้เกิดประสิทธิผล ดังนี้ (1) พัฒนาความร่วมมือ/ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (2) การอบรมเจ้าหน้าที่อุทยานฯ ร่วมกับการลาดตระเวนพื้นที่ป่า การสื่อความหมาย การส่งเสริม การบริการและนันทนาการ (3) จัดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานไว้รองรับนักท่องเที่ยว (4) ปรับปรุงห้องน้ำ (5) มอบหมายให้ชุมชนและหน่วยงานเป็นคณะกรรมการอุทยานฯ

4.3 การบริหารจัดการอุทยานแห่งชาติให้เกิดความยั่งยืน ดังนี้ (1) ด้านสิ่งแวดล้อมเจ้าหน้าที่และกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียช่วยกันดูแลด้านสิ่งแวดล้อมและปกป้องผืนป่า แก้ปัญหา/ป้องกันการตัดไม้และล่าสัตว์ อีกทั้งสื่อสารให้ชุมชนและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ผืนป่า (2) ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชนจากการท่องเที่ยวหัตถ์และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน (3) สร้างสรรค์โปรแกรมนันทนาการส่งเสริมมรดกด้านวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น ให้เกิดความมั่งคั่งด้านวัฒนธรรมท้องถิ่น (Cultural richness) เสริมสร้างคุณค่าด้านสังคม (Social equity) ความกินดีอยู่ดีของชุมชน (Community wellbeing) ร่วมมือและให้การสนับสนุนโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิต (Quality of life) และโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

5. กลยุทธ์การตลาดเพื่อสร้างคุณค่าตราแหล่งท่องเที่ยวเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ดังนี้

5.1 กลยุทธ์การแบ่งส่วนตลาดตามอายุ (Age segmentation) และการตลาดตามเป้าหมาย (Target marketing) โดยจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายที่แตกต่างกัน

5.2 กลยุทธ์เพื่อให้นักท่องเที่ยวเกิดการท่องเที่ยวซ้ำและการแนะนำ/บอกต่อนั้นจะต้องจัดกิจกรรมโดยมุ่งสร้างสิ่งต่างๆ ดังนี้ คุณค่าที่รับรู้ด้านหน้าที่ ประสบการณ์ด้านอารมณ์และความรู้สึก ภาพลักษณ์ตราแหล่งท่องเที่ยว คุณค่าที่รับรู้ด้านอารมณ์ สิ่งจูงใจด้านความผ่อนคลาย และการรู้จักตราแหล่งท่องเที่ยว

5.3 แนวทางในการพัฒนาจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศเพื่อสร้างเกิดการเรียนรู้ทางธรรมชาติ ดังนี้ (1) จัดโปรแกรมการเรียนรู้เกี่ยวกับพืชสมุนไพรที่สำคัญ (2) การท่องเที่ยวแบบแพ็คเก็จทัวร์คู่ขนานกับการประชุมสัมมนา การเรียนรู้ในเรื่องการเกษตร และการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (3) การท่องเที่ยวแบบผจญภัย (4) การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษาเรียนรู้ระบบนิเวศของพันธุ์พืชและสัตว์ (5) ส่งเสริมการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว เช่น การชมทะเลหมอก แคมป์ปิ้ง ดูนก ล่องแพ/ล่องเรือ ชมความงามสองฝั่งแม่น้ำเพชรบุรีและแม่น้ำบางกลอย เดินป่าศึกษาธรรมชาติ เที่ยวชมน้ำตกต่างๆ เป็นต้น

5.4 แก้ไขปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรค ตามคำแนะนำของนักท่องเที่ยว ดังนี้ ปรับปรุงถนนหนทางให้เดินทางเข้าออกสะดวก ความสะอาดของห้องน้ำ ความหลากหลายของอาหาร มีป้ายบอกทาง มีเจ้าหน้าที่ควมให้คำแนะนำเพียงพอ มีกิจกรรมการเรียนรู้ทางธรรมชาติ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป โดยการพัฒนาอุทยานต่างๆของประเทศไทย สู่ความเป็นสากลระดับโลก พัฒนาความสามารถทางการแข่งขันของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศให้เกิดความยั่งยืนเพื่อรองรับ AEC

